

Проект!

**ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ**

(обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г., бр. 11, 86, 103, 109 и 110 от 2020 г., бр. 16 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 43 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г., бр. 15, 24 и 32 от 2022 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 56 от 2022 г.; изм., бр. 62 от 2022 г. и бр. 11, 48, 66, 69, 84, 86 и 108 от 2023 г., бр. 18 и 67 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 1а ал. 2 се изменя така:

„(2) Съдебната власт е независима и неин основен носител е съдът. Прокуратурата и следствените органи са в системата на съдебната власт.“

§ 2. В чл. 9 се създава ал. 5:

„(5) Редът за разпределение на делата се определя с наредба, приета от пленума на Висшия съдебен съвет.“

§ 3. В чл. 29, ал. 2 след думите „чл. 224“ се добавя „чл. 225“.

§ 4. В чл. 30 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) в т. 7 и 8 думите „на една от колегиите“ се заменят със „съответната колегия“;

б) в т. 9 след думите „Висшия съдебен съвет и“ се добавя „броя на служителите в администрацията“;

в) точка 18 се изменя така:

„18. одобрява общи за съдилищата, прокуратурата и Националната следствена служба автоматизирани информационни системи след съгласуване с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление и осигурява системната интеграция и оперативната съвместимост на автоматизираните информационни системи на органите на съдебната власт;“

2. В ал. 5:

а) създава се т. 18а:

„18а. прокурорската колегия прекратява командироването на прокурор или следовател в друг орган на съдебната власт от този, в който заема по щат съответната длъжност, когато при командироването има нарушения на условията и реда, предвидени в този закон, или при възникнала необходимост за кадровото обезпечаване работата на органа на съдебната власт, от който прокурорът, съответно следователят е командирован;“

б) в т. 21 думата „касационна“ се заличава.

в) създава се т. 24:

„24. одобряват автоматизираните информационни системи за органите на съдебната власт след съгласуване с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление.“

§ 5. В чл. 37 се правят следните изменения:

1. В ал. 6 думите „Върховната касационна прокуратура, прокурор във Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

2. Алинея 7 се изменя така:

„(7) Общото събрание на прокурорите от Върховната прокуратура избира прокурори, а Общото събрание на следователите от Националната следствена служба избира следователи, отговарящи на условията по ал. 6, които се включват в Комисията по атестирането и конкурсите при прокурорската колегия.

3. Алинея 9 се изменя така:

„(9) Комисиите по професионална етика към колегиите:

1. извършват проучвания, събират необходимата информация и изготвят становище относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт, както и на кандидатите за административни ръководители и на кандидатите за заместник-административни ръководители;

2. се произнасят по възражения относно становищата на органите по чл. 39б, ал. 4;

3. изготвят становища по етични въпроси, свързани с приложението на Кодекса за етично поведение на българските съдии и Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, поставени от съдии, прокурори и следователи.“

4. Досегашната втора ал. 9 (ДВ, бр. 11 от 2020 г.) става ал. 10.

§ 6. В чл. 38, ал. 5, т. 3 се правят следните изменения:

1. В буква „а“ думите „Върховната касационна прокуратура, от Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

2. В буква „б“ думите „Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 7. В чл. 39 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 думите „Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“, а думите „чл. 196, ал. 1, т. 1 – 3“ се заменят с „чл. 196, ал. 1, т. 1 и 2, буква „а“.

2. В ал. 4 думите „чл. 196, ал. 1, т. 3“ се заменят с „чл. 196, ал. 1, т. 2, буква „а“.

§ 8. В чл. 42, ал. 3, т. 3 и 6 думите „Върховната касационна прокуратура или Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 9. В чл. 44 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Предложенията за кандидати за главен инспектор и за инспектори се правят не по-късно от два месеца преди произвеждането на избора пред комисията по ал. 2 от:

1. народните представители;

2. общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд;

3. прокурорите от Върховната прокуратура и следователите от Националната следствена служба на общо събрание.“

2. Създават се нови ал. 4, 5 и 6:

„(4) Към предложенията по ал. 3 се прилагат:

1. подробни писмени мотиви за професионалните и нравствените качества на кандидатите, включително изразени становища от професионални, академични и други организации;

2. документи за завършено висше образование по специалността „Право“, документи, свързани с изискванията за несъвместимост, документи за юридическия стаж и кариерното развитие на кандидата, както и документ за извършена проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, ако кандидатът е роден преди 16 юли 1973 г.

(5) Предложения до общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд за кандидати за главен инспектор и за инспектори могат да правят:

1. общото събрание на съдиите от окръжен съд;
2. общото събрание на съдиите от административен съд;
3. общото събрание на съдиите от апелативен съд;
4. пленумът на Върховния касационен съд;
5. пленумът на Върховния административен съд.

(6) Общото събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд представя на Народното събрание три кандидатури за главен инспектор и двадесет и една кандидатури за инспектори, избрани чрез тайно гласуване измежду номинираните кандидати.“

3. Създават се ал. 7, 8 и 9:

„(7) Предложения до общото събрание на прокурорите от Върховната прокуратура и следователите от Националната следствена служба за кандидати могат да правят:

1. прокурорите от окръжна прокуратура на общо събрание;
2. прокурорите от апелативна прокуратура на общо събрание;
3. следователите от следствените отдели и от Национална следствена служба на общо събрание;
4. прокурорите от Върховната прокуратура на общо събрание.

(8) Общото събрание на прокурорите от Върховната прокуратура и следователите от Националната следствена служба представя на Народното събрание три кандидатури за главен инспектор и девет кандидатури за инспектори, избрани чрез тайно гласуване измежду номинираните кандидати.

(9) Лицата, предложени за главен инспектор, трябва да отговарят на изискванията на чл. 42, ал. 2, а лицата, предложени за инспектори, трябва да отговарят на изискванията на чл. 42, ал. 3. За главен инспектор и инспектори могат да се предлагат и лица, които към момента на издигане на кандидатурите им са действащ главен инспектор, съответно действащи инспектори, при спазване на изискванията на чл. 132а, ал. 4 от Конституцията.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 10.

4. Досегашната ал. 5 става ал. 11 и в нея думите „по ал. 3 и 4“ се заменят с „по ал. 4 и 10“.

5. Досегашната ал. 6 става ал. 12 и в нея думите „по ал. 3 и 4“ се заменят с „по ал. 3, 4 и 10“.

§ 10. В чл. 46 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Не по-малко от половината от членовете на Инспектората се избират от предложените от органите на съдебната власт.“

§ 11. В чл. 53, ал. 1 след числото „224“ се поставя запетая и се добавя „225“.

§ 12. В чл. 54, ал. 1, т. 18 думите „в законоустановените срокове“ се заличават.

§ 13. В чл. 60в се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 се създава изречение второ: „Съобщението се изпраща на посочен от заявителя адрес, в т. ч. електронен адрес.“

2. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Когато съобщението не може да бъде връчено, то се публикува на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет за срок, не по-кратък от 7 дни, след изтичането на който съобщението се смята за връчено. Ако заявителят не отстрани нередовностите, заявлението заедно с приложенията се връща.“

§ 14. Член 64 се отменя.

§ 15. В чл. 73, ал. 4 числото „20“ се заменя с „40“.

§ 16. В чл. 81, ал. 1 се създава изречение трето: „По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 11“.

§ 17. В чл. 87 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, изречение второ думите „чл. 227, ал. 2 – 9“ се заменят с „чл. 227, ал. 2 – 11“.

2. В ал. 2 се създава изречение второ: „По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 11“.

§ 18. В чл. 94, ал. 1, изречение трето думите „чл. 227, ал. 2 – 9“ се заменят с „чл. 227, ал. 2 – 11“.

§ 19. В чл. 100, ал. 1, изречение трето думите „чл. 227, ал. 2 – 9“ се заменят с „чл. 227, ал. 2 – 11“.

§ 20. В чл. 107, ал. 1, изречение второ думите „чл. 227, ал. 2 – 9“ се заменят с „чл. 227, ал. 2 – 11“.

§ 21. В чл. 107 ал. 3 се изменя така:

„(3) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова апелативен съдия или окръжен съдия със съответен ранг от района на друг апелативен съд. Командироването се извършва при спазване на условията на чл. 227. По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 11.“

§ 22. В чл. 113, ал. 1, т. 1 думата „касационна“ се заличава.

§ 23. В чл. 115, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В изречение първо думите „или окръжен съд“ се заменят с „окръжен или административен съд“.

2. В изречение второ думите „чл. 227, ал. 2 – 9“ се заменят с „чл. 227, ал. 2-11“.

§ 24. В чл. 123, ал. 1, изречение трето думите „чл. 227, ал. 2 – 9“ се заменят с „чл. 227, ал. 2 – 11“.

§ 25. Член 123а се отменя.

§ 26. В чл. 136, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В изречение първо накрая се добавя „които разглеждат наказателни дела“.
2. В изречение второ думите „Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура“ се заменят с „Върховна прокуратура“.

§ 27. В чл. 138, ал. 1, т. 2 думите „Върховната касационна прокуратура, във Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 28. В чл. 139, ал. 1 думите „Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 29. В чл. 147 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 3:
 - а) в буква „а“ думата „касационна“ се заличава;
 - б) в буква „в“ след думата „следователите“ се добавя „и младшите следователи със стаж над една година“.
2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Главният прокурор може да командирова прокурори и следователи от цялата страна при спазване на условията на чл. 227.“
3. Алинея 4 се отменя.
4. Навсякъде в текста думите „след вземане на становище на Комисията по атестирането и конкурсите към прокурорската колегия“ се заличават.

§ 30. В чл. 153, ал. 1 навсякъде в текста думата „касационна“ се заличава.

§ 31. В наименованието на глава осма след думата „Клетва“ се поставя точка и се добавя „Етични правила за поведение“.

§ 32. В глава осма се създават чл. 159а и 159б:

„Чл. 159а. (1) Дейността на съдиите се осъществява при спазване на следните етични принципи за поведение:

1. независимост - при изпълнение на служебните си задължения съдията се ръководи единствено от вътрешното си убеждение и закона, като не се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на която и да е друга власт – вътрешна или външна за съдебната система, от политически и икономически фактори, както и от други частноправни субекти;

2. непристрастност - съдията прилага закона единствено въз основа на установените по делото факти и техния обективен анализ, като създава условия за равнопоставеност между страните и техните процесуални представители и избягва поведение, което може да се възприеме като привилегироване, предразположеност, предубеденост или предразсъдък, основан на раса, произход, етническа принадлежност, пол, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние;

3. справедливост - съдията в рамките на общите и абстрактни норми на закона отчита особеностите на всеки конкретен случай и го решава, основавайки се на критерии, свързани с общочовешките ценности и ценностите на демократичната правна уредба; гаранция за справедливостта в действията и актовете на съдията е прозрачността в неговата работа;

4. почтеност - извън рамките на закона съдията не приема материални или нематериални облаги, независимо от естеството им и техния източник, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност;

5. благоприличие - въздържане от всякакви действия, които биха могли да компрометират честта на съдията в професията и обществото;

6. вежливост и толерантност - чрез действията и актовете си съдията винаги изразява уважението, което дължи на своите колеги, съдебните служители, гражданите, адвокатите, страните и останалите участници в процеса; съдията е открит и търпелив за изслушване и възприемане на нови или различни аргументи, мнения и гледни точки;

7. компетентност и квалифицираност – познаване на нормативната уредба на Република България, правото на Европейския съюз и международното право, развити способности и умения за тяхното коректно прилагане и непрекъснато усъвършенстване; компетентността и квалифицираността са предпоставка за надлежното изпълнение на задълженията на съдията и за неговото професионално израстване;

8. конфиденциалност - съдията е дискретен и пази като служебна тайна фактите или сведенията, станали му известни при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

(2) Кодексът за етично поведение на българските съдии се прилага за всички съдии, за членовете на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет и за членовете на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Чл. 159б. (1) Дейността на прокурорите и следователите се осъществява при спазване на следните етични принципи за поведение:

1. независимост - при изпълнение на служебните си задължения прокурорът или следователят се ръководи единствено от вътрешното си убеждение и закона, като не се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на която и да е друга власт, физически и юридически лица или организации;

2. безпристрастност - прокурорът или следователят установява истината за фактите единствено на основата на обективен анализ на доказателствата по делото, създава условия за равнопоставеност между страните и техните процесуални представители и избягва поведение, което може да се възприеме като привилегироване, предразположеност, предубеденост или предразсъдък, основан на раса, произход, етническа принадлежност, пол, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние;

3. справедливост и прозрачност - прокурорът или следователят в рамките на общите и абстрактни норми на закона отчита особеностите на всеки конкретен случай и го решава, опирайки се на критерии, свързани с общочовешките ценности и ценностите на демократичната правна уредба; прозрачността в действията и актовете на прокурора и следователя е гаранция за справедливостта на взетите от него решения;

4. вежливост и толерантност - прокурорът или следователят чрез действията и актовете си винаги изразява уважението, което дължи на своите колеги, гражданите, адвокатите, страните и останалите участници в процеса; толерантен е прокурорът или следователят, който е открит и търпелив за изслушване и възприемане на нови или различни аргументи, мнения и гледни точки;

5. почтеност и благоприличие - прокурорът или следователят извън рамките на закона не приема материални или нематериални облаги, независимо от естеството им, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност; благоприличието е въздържане от всякакви действия, които биха могли да компрометират честта на прокурора или следователя в професията и обществото;

6. компетентност и квалифицираност – познаване на нормативната уредба на Република България и правото на Европейския съюз, развити способности и умения за

тяхното коректно прилагане и непрекъснато усъвършенстване; компетентността и квалифицираността са предпоставка за надлежното изпълнение на задълженията на прокурора или следователя и за неговото професионално израстване;

7. конфиденциалност - прокурорът или следователят е дискретен и пази като служебна тайна фактите или сведенията, станали му известни при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

(2) Кодексът за етично поведение на българските прокурори и следователи се прилага за всички прокурори, следователи и членове на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.“

§ 33. В чл. 163, т. 1 думите „Върховната касационна прокуратура, прокурор във Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 34. В чл. 164, ал. 7 думите „Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 35. В чл. 173а, ал. 2 думата „касационна“ се заличава.

§ 36. В чл. 175а, ал. 3, т. 2 след думите „(ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.)“ се добавя запетая и думите „наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 910/2014““.

§ 37. В чл. 175б се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) точка 3 се изменя така:

„3. парични суми на обща стойност над 10 000 лв., притежавани в брой или в банкови сметки, криптовалUTI и платежни инструменти на приносител, съгласно § 1, т. 7 от допълнителната разпоредба на Валутния закон, независимо в каква валута;“

б) създава се т. 3а:

„3а. вземания на обща стойност над 10 000 лв., включително в чуждестранна валута;“

в) точка 4 се изменя така:

„4. вложения в инвестиционни и пенсионни фондове, с изключение на допълнителното задължително пенсионно осигуряване, и еквивалентни форми на спестявания и инвестиции, ако общата им стойност надвишава 10 000 лв.;“

г) точка 7 се изменя така:

„7. трудови доходи, получени през предходната календарна година;“

д) създава се т. 7а:

„7а. доходи извън тези за заеманата длъжност, получени през предходната календарна година, когато са над 10 000 лв.;“

е) в т. 10 числото „5 000“ се заменя с „10 000“.

2. В ал. 2 т. 4 се отменя.

§ 38. В чл. 175в, ал. 1 т. 4 се отменя.

§ 39. В чл. 175ж се правят следните изменения:

1. В ал. 1 изречение първо се изменя така: „Проверката приключва с доклад за съответствие, когато не е установена разлика между декларираните факти и получената информация или установената разлика е в размер до 10 000 лв.“

2. В ал. 4 числото „20 000“ се заменя с „25 000“.

§ 40. В чл. 175з се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 числото „20 000“ се заменя с „25 000“.

2. Създава се нова ал. 5:

„(5) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си списък на лицата, за които е съставен доклад за несъответствие по ал. 3. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.“

3. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

§ 41. Член 175к се изменя така:

„Чл. 175к. (1) Предмет на проверките по реда на този раздел е установяването на достатъчно данни дали съдията, прокурорът или следователят:

1. при изпълнение на правомощията или задълженията си по служба е в конфликт на интереси;

2. при изпълнение на правомощията или задълженията си по служба нарушава изискванията за почтеност;

3. при изпълнение на правомощията или задълженията си по служба извършва или пропуска да извърши действия, свързани с нарушаване на независимостта му;

4. с действията или с поведението си накърнява престижа на съдебната власт.

(2) Предмет на проверката за конфликт на интереси е установяването на достатъчно данни дали съдията, прокурорът или следователят има частен интерес по смисъла на чл. 175и, ал. 2:

1. при изпълнение на правомощията или задълженията си по служба, извън разглеждането и решаването на делата и преписките, или

2. при разглеждането и решаването на делата и преписките, по които се е произнесъл въпреки наличието на основание за отвеждане и актът му е отменен поради нарушение на законовите разпоредби, уреждащи основанията за отвеждане от разглеждане на делата и преписките.

(3) Проверка по ал. 2, т. 2 се извършва само след приключване на делата с влязъл в сила съдебен акт, съответно – след приключване на преписките и делата на прокурорите и следователите.

(4) Предмет на проверката за почтеност на съдия, прокурор или следовател е установяването на достатъчно данни дали съдията, прокурорът или следователят е приел материални или нематериални облаги извън рамките на закона, независимо от естеството им, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност.

(5) Предмет на проверката за независимост е установяването на достатъчно данни дали съдията, прокурорът или следователят:

1. упражнява натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния спрямо друг съдия, прокурор или следовател при изпълнение на правомощията или задълженията му по служба, или

2. се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от когото и да било или по каквато и да е причина при изпълнение на правомощията или задълженията си по служба.

(6) Проверка по ал. 5 се извършва само след приключване на делата, съответно – след приключване на преписките и делата на прокурорите и следователите.

(7) Предмет на проверката за действия, които накърняват престижа на съдебната власт, е установяването на достатъчно данни дали извършените от съдия, прокурор или следовател действия или поведението му са в разрез с утвърдените в обществото разбирания за благоприличие и дали с тези действия или поведение се уронва публичният образ на съдията, прокурора или следователя или на съдебната власт като цяло, с което се накърнява и доверието на гражданите в нея.“

§ 42. В чл. 178 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „ определя“ се добавя „ до 20 на сто от“.
2. В ал. 2 думите „Броят на свободните длъжности“ се заменят с „Процентите“.
3. Създава се нова ал. 3:
„(3) Съответните колегии определят броя на длъжностите за заемане чрез конкурс за първоначално назначаване поотделно според нуждите на всеки орган на съдебната власт.“
4. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 43. В чл. 186, ал. 9, изречение първо думите „чл. 249, ал. 1, т. 1“ се заменят с „чл. 251, ал. 1, т. 1“.

§ 44. Член 188 се изменя така:

„Чл. 188. (1) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет определя броя на свободните длъжности към датата на обявяване на конкурса за всеки отделен орган на съдебната власт в съда, прокуратурата и следствените органи за заемането им чрез повишаване и преместване.

(2) Конкурсите за повишаване и преместване на съдия във Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната прокуратура и Националната следствен служба се обявяват ежегодно на 15 септември.

(3) Конкурсите за повишаване и преместване на съдия за апелативен съд или апелативна прокуратура се обявяват на 15 декември на съответната година.

(4) Конкурсите за повишаване и преместване на съдия в окръжен съд, административен съд, окръжна прокуратура или следствен отдел в окръжна прокуратура се обявяват на 15 март на съответната година.

(5) Конкурсите за преместване и за първоначално назначаване в районен съд или прокуратура, както и за първоначално назначаване в окръжен съд, административен съд или окръжна прокуратура се обявяват на 15 юни на съответната година.

(6) Организацията по провеждането на конкурсите се подпомага от администрацията на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.“

§ 45. В чл. 189 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „преди обявяването на конкурсите за по-ниските по степен органи“ се заменят с „ в поредността на чл. 188, ал. 2-5“.

2. В ал. 5:

1. В основния текст, изречение второ думите „един хабилитиран учен по правни науки по съответната материя с академична длъжност доцент или професор, както и четирима“ се заменят с „петима“.

2. В т. 8 думата „касационна“ се заличава.

3. Точка 9 се изменя така:

„9. при провеждане на конкурс за повишаване на прокурор във Върховната прокуратура – от събранието на прокурорите във Върховната прокуратура чрез жребий измежду тях;“.

§ 46. В чл. 192 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Конкурсната комисия оценява професионалните качества на кандидатите за повишаване според резултатите от последното атестиране и проверки от по-горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, данните от кадровото им дело, както и преценка на четири съдебни акта, които са влезли в сила - в конкурса за повишаване и преместване на съдии, или четири разгледани и приключили дела и преписки – в конкурса за повишаване и преместване на прокурори и следователи. Два от

съдебните актове се избират от конкурсната комисия на случаен принцип и два съдебни акта се представят от кандидата.“

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Конкурсната комисия извършва комплексна преценка на качествата на кандидата въз основа на данните по ал. 1.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

4. Създават се нови ал. 4, 5 и 6:

„(4) Кандидатите, получили оценка на професионалните си качества не по-ниска от много добър „4,50“ се допускат до събеседване.

(5) Събеседването се провежда по практически правни въпроси не по-рано от 7 дни от обявяването на оценките на кандидатите.

(6) При провеждане на събеседването конкурсната комисия оценява професионалните познания на кандидатите по критерии, определени в наредбата по чл. 194г.“

5. Създават се ал. 7 и 8:

„(7) Класирането на кандидатите се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата, който се образува като средно аритметична величина от вече поставените оценки по ал. 1, 3 и 5.

(8) При еднакви оценки се назначава кандидатът с по-дълъг юридически стаж в съответната система на органите на съдебната власт, а при равен стаж в съответната система на органите на съдебната власт - този с по-дълъг общ юридически стаж. При равен юридически стаж се назначава кандидатът с по-високи оценки от държавните изпити за придобиване на висше образование по специалност „право“.“

6. Досегашните ал. 3, 4, 5 и 6 стават съответно ал. 9, 10, 11 и 12.

§ 47. Създава се чл. 192а:

„Чл. 192а. (1) При провеждане на конкурс за повишаване във Върховния касационен съд и Върховния административен съд, въз основа на поставената обща оценка конкурсната комисия определя най-добре представилите се кандидати, чийто брой е три пъти по-голям от броя на местата, обявени за заемане в конкурса, като ги подрежда по азбучен ред и внася предложението в общото събрание на съответната колегия на Върховния касационен съд или Върховния административен съд.

(2) В тридневен срок от съобщението, изпратено от конкурсната комисия след изготвяне на списъка по ал. 1, включените в списъка кандидати представят още два съдебни акта, които са влезли в сила.

(3) Общото събрание чрез тайно гласуване определя реда, по който кандидатите да бъдат предложени за назначаване въз основа на данните от последното атестиране, данните от кадровите дела на кандидатите, извършените проверки от горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, както и въз основа на актовете, избрани от комисията и представени от кандидатите.

(4) За проведеното гласуване се изготвя протокол за класиране на кандидатите с мотивирано становище, който се изпраща заедно с цялата конкурсна документация на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, която приема решение по поредността на класирането до попълване на местата. Решението може да се обжалва по реда на чл. 187.“

§ 48. В чл. 195 се правят следните допълнения:

1. В ал. 4 след думите „членовете на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства“ се добавя „директорът на Националния институт на правосъдието“.

2. Създава се ал. 5:

„(5) Лицата по ал. 4, които са заемали длъжност административен ръководител или заместник на административен ръководител, по тяхно искане се възстановяват на длъжност съдия, прокурор или следовател в органа на съдебната власт, в който са заемали длъжността административен ръководител, съответно заместник на административния ръководител.“

§ 49. Член 196 се изменя така:

„Чл. 196. (1) Атестиране се провежда в следните случаи:

1. за придобиване на несменяемост – с навършване на 5-годишен стаж като съдия, прокурор или следовател;

2. периодично:

а) за 5-годишен период от атестирането за несменяемост на съдия, прокурор и следовател, на административен ръководител и на заместник на административен ръководител;

б) когато от последното атестиране са изминали 5 години или атестиране не е извършвано и:

аа) съдия, прокурор или следовател ще участва в конкурс за повишаване или преместване в длъжност;

аб) съдия, прокурор или следовател участва в избор за административен ръководител;

ав) е направено мотивирано предложение на Инспектората към Висшия съдебен съвет или на съответния административен ръководител при наличие на данни за трайно влошаване на качеството на работата или неспазване на етичните правила от съдия, прокурор или следовател;

ат) съдията, прокурорът или следователят има правен интерес.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2, буква „б“, подбукви „аа“, „аб“ и „ат“ атестирането се извършва по инициатива на съответния съдия, прокурор или следовател.

(3) За работата на младшите съдии, младшите прокурори и младшите следователи наставникът изготвя доклад на втората година от назначаването им.“

§ 50. Член 197 се изменя така:

„Чл. 197. (1) Атестирането за придобиване на статут на несменяемост има за цел извършване на оценка на професионалната квалификация и на спазването на правилата на съответния етичен кодекс след навършване на 5-годишен стаж на длъжност съдия, прокурор или следовател.

(2) Периодичното атестиране представлява оценка на професионалната компетентност, деловите качества и спазването на правилата на съответния етичен кодекс от съдия, прокурор или следовател, от административен ръководител и от заместник на административен ръководител. Атестирането се провежда въз основа на критериите и показателите, определени в този закон и в наредбата по чл. 209б.

(3) Въз основа на атестирането се изготвя комплексна оценка, която се приема от съответната колегия на Висшия съдебен съвет.“

§ 51. В чл. 198 ал. 4 се изменя така:

„(4) При атестирането се взема предвид оценяването като основен съдебен обучител в Националния институт на правосъдието.“

§ 52. В чл. 204а, ал. 3 се създава т. 4:

„4. отлична.“

§ 53. В чл. 218, ал. 2 след думите „средномесечна заплата“ се добавя „на годишна база от предходната година“.

§ 54. В чл. 225, ал. 4 думите „прокурорът и следователят“ се заменят с „прокурорът, следователят, членът на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторът към Инспектората на Висшия съдебен съвет“.

§ 55. В чл. 227 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 накрая се добавя „до приключване на конкурса за заемане на длъжността“.

2. В ал. 3 се създава изречение второ: „Командирането се извършва по реда на Наредбата за командировките в страната (обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.).

3. Създават си нови ал. 8 и 9:

„(8) Командирането на съдия се съгласува и с отделението на съда, в което е командирован. Когато в съда няма формирани отделения, командирането се съгласува с общото събрание на съда.

(9) На всеки шест месеца административният ръководител на органа, в който е командирован съдията, извършва преценка на нуждата от командироване след становище на отделението на съда, съответно на общото събрание за необходимостта от продължаване на командироването, както и за професионалните качества на командирования съдия.“

4. Досегашната ал. 8 става ал. 10.

5. Досегашната ал. 9 става ал. 11 и в нея накрая се добавя „без за това да е необходимо издаване на заповед за командироване по всяко конкретно дело“.

§ 56. В чл. 233, ал. 1, т. 3 думите „Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 57. Член 249 се изменя така:

„Чл. 249. (1) Националният институт на правосъдието организира и провежда съдебното обучение.

(2) Националният институт на правосъдието е юридическо лице със седалище София. Той има самостоятелен бюджет в рамките на бюджета на съдебната власт.

(3) Финансирането на Националния институт на правосъдието се осъществява от бюджета на съдебната власт, по програми и проекти, от дарения и от собствена дейност, свързана с обучение.

(4) Висшият съдебен съвет осигурява по бюджета на Националния институт на правосъдието средствата, необходими за дейността му.“

§ 58. Член 250 се изменя така:

„Чл. 250. (1) Съдебното обучение е процес на професионална подготовка и усъвършенстване на знания, умения и компетентности на съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и на други лица в обучителни дейности с интердисциплинарен характер.

(2) Националният институт на правосъдието поддържа качество на обучителните дейности, основано на стандартите за съдебно обучение, приети от управителния съвет и на принципите на Европейската мрежа за съдебно обучение.“

§ 59. Член 251 се изменя така:

„Чл. 251. (1) Националният институт на правосъдието организира и провежда:

1. задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател;

2. задължително въвеждащо обучение на съдиите, прокурорите и следователите при първоначално назначаване в органите на съдебната власт;

3. задължително обучение при повишаване в длъжност от районно на окръжно ниво или специализация на съдия, прокурор и следовател;

4. задължително въвеждащо обучение за съдебните заседатели, когато са избрани за първи мандат;

5. продължаващо обучение на съдиите, прокурорите и следователите, главния инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията, съдебните служители и служители на Министерството на правосъдието;

6. изследвания и анализи в областта на правосъдието.

(2) Националният институт на правосъдието осъществява обучение и на други лица, когато това му е възложено със закон или акт на Министерския съвет.“

§ 60. Член 252 се изменя така:

„Чл. 252. (1) Съдебните обучители са лица с висока професионална компетентност, които притежават необходимите нравствени качества, методологически и социални умения. Съдебните обучители са основни и временни.

(2) Съдебни обучители в Националния институт на правосъдието могат да бъдат:

1. съдии, прокурори и следователи;
2. съдебни служители;
3. научни сътрудници по правни науки или правни експерти;
4. експерти в други области.

(3) Съдебните обучители, които са съдии, прокурори, следователи и съдебни служители, провеждат обучителни дейности и разработват обучителни и аналитични материали въз основа на заповед на директора на Националния институт на правосъдието.

(4) При осъществяване на обучителна дейност в Националния институт на правосъдието временните обучители по ал. 1, т. 1 и 2 ползват платен служебен отпуск.“

§ 61. Член 252а се отменя.

§ 62. Член 253 се изменя така:

„Чл. 253. (1) Съдебните обучители съдии, прокурори или следователи, които провеждат задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи са основни обучители. Те се одобряват от управителния съвет и се командироваат за срок до една година от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по предложение на директора на Националния институт на правосъдието. Срокът може да бъде удължаван ежегодно след оценяване на работата им от управителния съвет в рамките на обща продължителност от 3 години.

(2) В задължителното първоначално обучение могат да участват и други съдебни обучители.“

§ 63. Член 254 се изменя така:

„Чл. 254. (1) Съветът за съдебно обучение е консултативен орган на Националния институт на правосъдието, който подпомага обучителната дейност. Съветът за съдебно обучение се назначава от управителния съвет и заседава в пленарен състав или експертни групи.

(2) В състава на съвета за съдебно обучение участват изтъкнати специалисти от правната теория и практика.

(3) Съветът за съдебно обучение:

1. предлага на управителния съвет стандарти за съдебно обучение;
2. предлага на управителния съвет за одобрение основните и временните съдебни обучители;

3. одобрява програмите за задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи;

4. одобрява програмите за задължителното въвеждащо обучение на съдиите, прокурорите и следователите при първоначално назначаване в органите на съдебна власт и за задължителното обучение при повишаване в длъжност от районно на окръжно ниво или специализация на съдия, прокурор, следовател;

5. прави други предложения, свързани със съдебното обучение.“

§ 64. Член 255 се изменя така:

„Чл. 255. (1) Задължителното първоначално обучение се провежда от Националния институт на правосъдието с продължителност, както следва:

1. за кандидатите за младши съдии – 12 месеца;

2. за кандидатите за младши прокурори и за младши следователи – 9 месеца.

(2) Практическите стажове в органите на съдебната власт, провеждани в задължителното първоначално обучение, се ръководят от наставници, определени по реда на чл. 242 от административния ръководител на органа по местоназначение.

(3) Административните ръководители на окръжните съдилища и районните прокуратури отговарят за ефективното провеждане на стажовете при спазване на стандартите за съдебно обучение.“

§ 65. Член 256 се изменя така:

„Чл. 256. (1) По време на обучението си кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи получават 70 на сто от основното възнаграждение на младши съдия, младши прокурор и младши следовател за сметка на бюджета на съдебната власт чрез Националния институт на правосъдието. Средствата се осигуряват от бюджета на съдебната власт съобразно конкретния брой кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи за съответния випуск.

(2) Осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, здравното осигуряване и застраховането срещу злополука на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи за периода на задължителното първоначално обучение са за сметка на бюджета на съдебната власт.“

§ 66. Член 257 се изменя така:

„Чл. 257. (1) В обучението се прилагат инструменти на текущо и финално оценяване с оценка „задоволителен“, „добър“ или „много добър“ на придобитите знания, умения и компетентности.

(2) Финалната оценка е сбор от оценката за текущо оценяване и оценката от практическите стажове.

(3) Успешно преминали обучението са кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, получили финална оценка най-малко „добър“.

(4) За кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, които не са завършили успешно обучението по чл. 251, ал. 1, т.1 се насрочва повторно писмен и устен изпит не по-рано от един месец и не по-късно от два месеца от обявяването на оценката по ал. 3. При повторно получена оценка от изпитите, по-ниска от „добър“, кандидатът не се назначава на длъжност младши съдия, младши прокурор и младши следовател.“

§ 67. Член 258 се изменя така:

„Чл. 258. (1) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет назначава кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, успешно завършили обучението на длъжност младши съдия, младши прокурор и младши следовател, за която са одобрени с решението по чл. 186, ал. 7.

(2) Кандидат за младши съдия, младши прокурор и младши следовател възстановява на Националния институт на правосъдието получените суми по чл. 256, ал. 1, когато:

1. се е отказал от обучението без уважителна причина;
2. отказал е да заеме длъжността младши съдия, младши прокурор или младши следовател;
3. не е приключил успешно задължителното първоначално обучение.

(3) Периодът на задължителното първоначално обучение на успешно завършилите обучението си кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.“

§ 68. Член 258а се отменя.

§ 69. Член 258б се отменя.

§ 70. Член 259 се изменя така:

„Чл. 259. В срока по чл. 240, ал. 1 младшият съдия, младшият прокурор и младшият следовател участва задължително в продължаващо обучение на Националния институт на правосъдието за професионално развитие.“

§ 71. Член 260 се изменя така:

„Чл. 260. Участието в продължаващото съдебно обучение е право и задължение на всеки съдия, прокурор, следовател и съдебен служител и се взема предвид при атестирането.“

§ 72. Член 261 се изменя така:

„Чл. 261. (1) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да реши определени обучителни дейности да са задължителни.

(2) Министърът на правосъдието предлага обучителни дейности за държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и за служители на Министерството на правосъдието.“

§ 73. Член 262 се изменя така:

„Чл. 262. С правила за съдебно обучение се уреждат:

1. организацията, редът за провеждане и оценяване на съдебното обучение;
2. провеждане на практическите стажове на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи;
3. определянето, участието, оценяването и възнаграждението на съдебните обучители;
4. съставът, организацията на дейността и възнаграждението на членовете на съвета за съдебно обучение;
5. други въпроси, свързани с организацията и провеждането на съдебното обучение.“

§ 74. Член 263 се изменя така:

„Чл. 263. (1) Органи на управление на Националния институт на правосъдието са управителният съвет и директорът. Председател на управителния съвет е председателят на Върховния касационен съд. Директорът участва в заседанията на управителния съвет по право. Той не участва в гласуването.

(2) Управителният съвет се състои от седем членове: петима представители на Висшия съдебен съвет и двама представители на Министерството на правосъдието.

(3) Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор са членове по право на управителния съвет от

квотата на Висшия съдебен съвет. Съдийската и прокурорската колегия избират по един представител.

(4) Министърът на правосъдието е член по право на управителния съвет от квотата на Министерството на правосъдието.“

§ 75. В глава единадесета се създават чл. 263а-263е:

„Чл. 263а. (1) Изборен член на управителния съвет може да бъде освободен от представлявания орган:

1. при подаване на оставка;
2. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от шест месеца;
3. когато бъде освободен като член на Висшия съдебен съвет;
4. при тежко нарушение или системно неизпълнение на задълженията.

(2) В случаите по ал. 1 представляваният орган в едномесечен срок избира нов член на управителния съвет.

Чл. 263б. Управителният съвет на Националния институт на правосъдието:

1. избира и освобождава директора на Националния институт на правосъдието
2. приема стандарти за съдебно обучение за ефективно изпълнение на длъжностите в органите на съдебна власт;
3. одобрява основните и временните съдебни обучители;
4. приема стратегически насоки за развитие на съдебното обучение;
5. приема годишен отчет и проект на бюджет в програмен формат;
6. приема правилата за съдебно обучение по чл. 262 и други актове, необходими за дейността на Националния институт на правосъдието;
7. одобрява членовете на съвета за съдебно обучение;
8. приема правилник за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация, който се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 263в. Решенията на управителния съвет се приемат с мнозинство повече от половината от членовете му, с изключение на решенията по чл. 263б, т. 1, които се приемат с мнозинство две трети от членовете му.

Чл. 263г. (1) Националният институт на правосъдието се ръководи и представлява от директор.

(2) Директорът на Националния институт на правосъдието се избира за срок от 5 години от управителния съвет. Той може да бъде избран за още един мандат, след оценка на дейността му от управителния съвет.

(3) За директор на Националния институт на правосъдието се избира лице, което:

1. има висше юридическо образование и юридическа правоспособност;
2. притежава високи професионални и нравствени качества;
3. отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 7;
4. не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер с наложено наказание лишаване от свобода или лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност, като това обстоятелство се установява служебно.

Чл. 263д. Директорът се освобождава от длъжност преди изтичане на 5-годишния срок:

1. при подаване на оставка;

2. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от 6 месеца;

3. при осъждане за умишлено престъпление от общ характер с наложено наказание лишаване от свобода или лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност;

4. за тежко или системно нарушение на този закон и на правилника по чл. 263б, т. 8.

Чл. 263е. Директорът на Националния институт на правосъдието:

1. организира и ръководи дейността на института;

2. контролира работата на администрацията на Националния институт на правосъдието;

3. определя броя на съдебните служители в структурите на администрацията на Националния институт на правосъдието в рамките на общата щатна численост;

4. утвърждава длъжностното и поименното щатно разписание на администрацията на института;

5. назначава и освобождава служителите на института;

6. внася в управителния съвет проектите на документи по чл. 263б, с изключение на т. 1;

7. организира изпълнението на решенията на управителния съвет и Висшия съдебен съвет;

8. участва в заседанията на Висшия съдебен съвет, на съдийската или прокурорската колегия, когато се обсъждат въпроси, свързани със съдебното обучение.“

§ 76. В чл. 297, ал. 2, т. 2 думите „чл. 297а“ се заменят с чл. 297а, ал. 1“.

§ 77. В чл. 297а се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Юридическата правоспособност на лицата, придобита след 1 март 2011 г., се удостоверява служебно от органа, пред който се развива административното производство.“

§ 78. В чл. 300 ал. 3 се изменя така:

„(3) При оценка "неиздържал" стажант-юристът има право да се яви на изпит още три пъти. За явяване на всеки от изпитите по изречение първо стажант-юристът трябва да е положил допълнителен двумесечен стаж по реда на чл. 297, ал. 2, т. 1.“

§ 79. В чл. 301 накрая се добавя „в едномесечен срок“.

§ 80. В чл. 307 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се изменя така:

(3) Дисциплинарните нарушения са:

1. системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони;

2. действие или бездействие, което неоправдано забавя производството;

3. нарушаване на Кодекса за етично поведение на българските съдии, съответно Кодекса за етично поведение на българските прокурори и следователи, което не е маловажно;

4. действие или бездействие, което накърнява престижа на съдебната власт;

5. неизпълнение на други служебни задължения.“

2. В ал. 5, т. 1 след думите „ал. 3“ се добавя „и при нарушаване на задължението по чл. 59 ЗСВ“.

§ 81. В чл. 338, т. 16 думите „Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 82. В чл. 340, ал. 2 думите „Върховната касационна прокуратура, на Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 83. В чл. 360а се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и се изменя така:

„Чл. 360а. (1) Органите на съдебната власт издават актове, извършват удостоверителни изявления и други процесуални действия, за които е предвидена писмена форма, само в електронна форма.“

2. Създават се ал. 2 – 4:

„(2) Органите на съдебната власт могат да извършват всички други процесуални действия с помощта на електронни средства, освен ако поради естеството им това е невъзможно или по силата на закон е предвидено извършването им само по друг начин.

(3) Актовете и изявленията по ал. 1 се подписват с квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014. Квалифицираните електронни подписи на съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители съдържат уникален служебен идентификатор, различен от единния им граждански номер и номера им на документ за самоличност. Член 37, ал. 2 от Закона за електронното управление се прилага съответно.

(4) Органите на съдебната власт извършват действията и издават актовете по ал. 1 по изключение на хартиен носител, когато това е:

1. обективно невъзможно да стане в електронна форма поради мястото на извършването им, участниците или други особени обстоятелства от техническо естество, или

2. предвидено в закон.“

§ 84. В чл. 360б се правят следните изменения:

1. Алинеи 1 и 2 се изменят така:

„(1) Информационните системи, разработени за органите на съдебната власт, се използват от тях след одобрение от пленума или съответните колегии на Висшия съдебен съвет съгласно тяхната компетентност по чл. 30, ал. 2, т. 18 и ал. 5, т. 24 съгласувано с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление.

(2) При проектирането, изработването и закупуването на информационни системи се прилагат съответно чл. 6, 56 – 58б, а във връзка с тях и чл. 59 – 65 от Закона за електронното управление.“

2. Алинея 4 се отменя.

3. Алинея 6 се изменя така:

„(6) При системи за случайно разпределение по чл. 9 и чл. 112, ал. 6 случайността на разпределението трябва да може да бъде публично доказана с криптографски средства, определени с наредба на министъра на правосъдието съгласувано с министъра на електронното управление.“

§ 85. В чл. 360в се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) в основния текст думите „възможност за“ се заменят с „удобна и достъпна възможност, включително за лица с увреждания, за“;

б) в т. 3 и думите „и призовки“ се заменят с „призовки и приложенията към тях“;

- в) в т. 4 накрая се добавя „дневници и списъци“;
- г) в т. 5 думата „пленума“ се заменя със „съдийската колегия“;
- 2. В ал. 3 думите „които са предвидени“ се заменят с „както и по всяко съдебно дело до актовете по чл. 360с, ал. 2 – 7 и информация за хода му, освен ако друго е предвидено“;
- 3. Създава се нова ал. 4:
„(4) Висшият съдебен съвет поддържа на интернет страницата си актуална консолидирана редакция на наредбата по чл. 360е и предоставя достъп до нея чрез единния портал за електронно правосъдие.“
- 4. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

§ 86. В чл. 360г се правят следните изменения и допълнения:

- 1. Досегашния текст става ал. 1.
- 2. Създава се ал. 2:
„(2) Органите на съдебната власт осигуряват свободно и безплатно информация на интернет страниците си и на видни места в сградите си относно възможността за извършване на процесуални действия в електронна форма в единния портал за електронно правосъдие.“

§ 87. В чл. 360е се правят следните изменения и допълнения:

- 1. В ал. 1:
 - а) в основния текст след думата „наредба“ се добавя „за процесуалните действия в електронна форма“;
 - б) в т. 3 накрая се добавя „начините за идентификация и мерките за защита от компютърни вируси и програми за разстройване дейността на компютърни системи, узнаване, заличаване, изтриване или копиране на компютърни данни;“
 - в) т. 7 се изменя така:
„7. електронните адреси в единния портал за електронно правосъдие;“
 - г) създават се т. 8 – 18:
 - „8. проверките и звената, чрез които се гарантира, че разработчиците и притежателите на интегрирани в информационните системи на органите на съдебната власт софтуерни модули не могат без разрешение да узнават обменяната чрез тях информация или да манипулират удостоверяваните данни;
 - 9. воденето на публичен дневник за работоспособността на единния портал за електронно правосъдие, периодите на прекъсване и ограничение в работата му и проверката на подадените за това сигнали;
 - 10. стандартите за автоматичен обмен на данни с единните централизирани информационни системи за съдилищата и за прокуратурата, както и воденето на публичен списък на безплатните за органите на съдебната власт квалифицирани услуги за електронна препоръчана поща по смисъла на чл. 3, точка 37 от Регламент (ЕС) № 910/2014, отговарящи на тези стандарти;
 - 11. поддържането в единния портал за електронно правосъдие на публичен регистър на лицата, подлежащи на или заявили предварително желание за електронно връчване, и интеграцията му с единните централизирани информационни системи за съдилищата и за прокуратурата;
 - 12. вътрешния ред за използването на електронен подпис и електронна идентификация от органите на съдебната власт;

13. реда за публичен достъп до информация за действащите и анулираните идентификатори по чл. 360а, ал. 3;

14. реда за водене, съхраняване и достъп до електронните дела и начина на съхраняване на доказателствата и доказателствените средства по делата, реда за водене на преписките по чл. 360з, ал. 12, както и вътрешният оборот и съхраняването на друга информация, обработвана от съдебната администрация;

15. организацията по разглеждане на заповедните дела и съхранението на документите на хартиен носител по тях;

16. реда за водене на партидите по чл. 434, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс и реда за достъп на съдебните изпълнители и публичните изпълнители до актовете, въз основа на които са издадени изпълнителни листове;

17. реда за връчване от съдебните изпълнители и нотариусите през единния портал за електронно правосъдие;

18. поддържането на книгата по чл. 49 от Закона за наследството и публичния достъп до съответната част от съдържанието ѝ посредством единния портал за електронно правосъдие.“

2. Алинея 2 се отменя.

§ 88. Създава се чл. 360е¹:

„Чл. 360е¹. (1) Участниците в производствата могат да извършват в електронна форма процесуални действия, за които закон изисква писмена форма.

(2) Органите на съдебната власт приемат действията по ал. 1, когато са:

1. спазени изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги;

2. спазени изискванията, установени с наредбата по чл. 360е;

3. подписани с квалифициран електронен подпис, когато законът изисква саморъчен подпис за валидността на определени изявления;

4. извършени чрез единния портал за електронно правосъдие;

(3) При извършването на процесуални действия в електронна форма органите на съдебната власт предварително информират лицето по ясен, разбираем и недвусмислен начин относно:

1. техническите стъпки по създаването на изявлението;

2. възможността за достъп до електронното дело;

3. техническите средства за установяване и отстраняване на грешки при въвеждането на информация, преди да бъде подадено изявлението;

4. възможността за получаване на възпроизведени на хартиен или технически носител копия и преписи от електронното дело.

(4) Идентификацията на лицата, подаващи електронни изявления, се извършва по реда на Закона за електронната идентификация, чрез средства за електронна идентификация, издадени в друга държава членка, които отговарят на условията по чл. 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014, както и по други начини, определени по реда на чл. 5, ал. 2 от Закона за електронното управление, когато това е предвидено в наредбата по чл. 360е.

(5) При наличие на технологична възможност се извършва автоматизирана проверка за съответствие на извършеното действие с изискванията по ал. 2 и 4 и лицето се уведомява незабавно на посочения от него електронен адрес, ако е налице несъответствие.

(6) За всяко надлежно постъпило електронно изявление автоматично се изпраща потвърждение в електронна форма, което съдържа:

1. регистрационен номер;
2. име на адресата;
3. време на получаване на входящия електронен документ;

4. информация за достъп до електронния документ и до всички приложения към него документи, както и възможност за изтеглянето им с автоматично удостоверяване на съответствието им с постъпилите.

(7) Потвърждението се изпраща на електронния адрес за връчване на страната или на процесуалния ѝ представител.“

§ 89. В чл. 360ж се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 накрая се добавя „включително в текстова форма“.

2. В ал. 3:

а) в изречение първо думата „оригинал“ се заменя с „документ“;

б) се създава изречение трето: „Удостоверените електронни образи имат значението на официално заверени преписи.“

3. Алинея 4 се отменя.

4. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Документите по ал. 1 се пазят до изтичане на срока за съхранение на делото.“

5. В ал. 6 думите „ал. 1 и 2“ се заменят с „ал. 1 – 3“.

§ 90. В чл. 360з се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите „във връзка с упражнени процесуални права или удостоверителни изявления, всички електронни документи и доказателства по чл. 360ж“ се заменят с „както и данни за документите и доказателствата, съставени или представени на физически носител, техни електронни образи“.

2. В ал. 3 думата „пленума“ се заменя със „съдийската колегия“.

3. Ал. 4 и 5 се отменят.

4. Създава се нова ал. 7:

„(7) Органите на съдебната власт осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат, автоматичен и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им. Ограниченията за опазване на защитена от закона тайна не трябва да надхвърлят минимално необходимото. Отказът за предоставяне на достъп подлежи на обжалване пред съдия от горестоящия съд, съответно прокурор от горестоящата прокуратура, чийто акт е окончателен.“

5. Досегашните ал. 7 и 8 стават съответно ал. 8 и 9.

6. Досегашната ал. 9 става ал. 10 и се изменя така:

„(10) По искане на лицата, които имат право на достъп до делото, органите на съдебната власт им предоставят незаверено копие на цялото или на част от електронното дело, възпроизведено на хартиен носител или на технически носител, осигурен от лицето или от органа. За възпроизвеждането се събира такса като за фотокопие, съответно за носителя, осигурен от органа.“

7. Досегашната ал. 10 става ал. 11 и в нея думите „ал. 7 и 8“ се заменят с „ал. 9 и 10“.

8. Създават се ал. 12 и 13:

„(12) Органите на съдебната власт осигуряват съхраняването на доказателствата и документите на материалния носител, на който са представени. Те водят и предоставят достъп на страните и заинтересованите лица до преписка на физически носител, която съдържа:

1. доказателствата, които поради естеството си не могат да се преобразуват в електронна форма по реда на чл. 360ж, ал. 1;

2. документите по чл. 360а, ал. 4 и чл. 360ж, ал. 5.“

(13) Органите на съдебната власт не могат да се позовават на актове и документи, които не са били налични в електронното дело със съответното съдържание към момента на започване на сроковете за процесуалните действия на участник в производството, както и на доказателства по ал. 12, т. 1, които не са били надлежно отбелязани в електронното дело. Това правило не се прилага, когато актовете, документите и доказателствата са били предявени или връчени по време на процесуално действие, на което участникът е присъствал или е могъл да присъства, и сроковете започват от това процесуално действие.“

§ 91. Членове 360и и 360к се отменят.

§ 92. В глава осемнадесета „а“ в наименованието на раздел II след думата „електронни“ се добавя „дела и“.

§ 93. В глава осемнадесета „а“, в раздел II се създава чл. 360м¹:

„Чл. 360м¹. (1) Държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация, лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, организациите, предоставящи обществени услуги, включително банките, и възложителите на обществени поръчки не могат да изискват заверени преписи на хартиен носител от актове и удостоверителни изявления, за които им е осигурен достъп в единния портал за електронно правосъдие, включително чрез препратка към уникален адрес за уеб достъп.

(2) Лицата, които имат право на достъп до делото, получават препратки по ал. 1 за избрани от тях актове и удостоверителни изявления. Органите на съдебната власт осигуряват автоматичното генериране на препратките в удобен за отпечатване и възприемане с технически средства формат.“

§ 94. В чл. 360о ал. 3 се изменя така:

„(3) Когато публикуването може да разкрие защитена от закон тайна или да застраши други законни интереси, актовете и мотивите към тях се публикуват с ограничен достъп, със забавяне, частично, а когато това не е достатъчно да защити тайната или интересите – не се публикуват.“

§ 95. В чл. 360с се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Чрез единния портал за електронно правосъдие се осъществява и публичен, свободен, безплатен, незабавен и постоянен достъп до обявените в регистъра актове при спазване на изискванията за защита на личните данни.“

2. Създават се алинеи 3 – 7:

„(3) Публикуването по ал. 2 се извършва по начин, който не позволява идентифицирането на физическите лица, упоменати в тези актове.

(4) Актовете по дела, които засягат гражданския или здравния статус на лицата, се публикуват без мотивите им.

(5) Актовете по дела, по които е приложена класифицирана информация, се публикуват изцяло. Когато в акта има възпроизведена класифицирана информация, се публикува диспозитивът, а мотивите - само в онази част, в която не се коментира класифицираната информация.

(6) Актовете по наказателни дела, по които са приложени веществени доказателствени средства, получени чрез използване на специални разузнавателни средства, се публикуват изцяло. В случаите, когато съдебното производство или част от него е протекло при закрити врата, се публикува диспозитивът, а мотивите - само в онази част, в която не се коментира информация, представляваща държавна тайна.

(7) Актовете по наказателни дела, с които подсъдимият е осъден да изтърпи съответно наказание, се публикуват след получаване на уведомление от прокурора, че са предприети действия по привеждането им в изпълнение.“

§ 96. Член 360т се изменя така:

„Чл. 360т. Пленумът на Висшия съдебен съвет съгласувано с министъра на правосъдието приема наредба, с която определя реда за воденето, съхраняването и достъпа до регистъра, актовете и мерките за защита по чл. 360о, ал. 3 и чл. 360с, ал. 2 – 7.“

§ 97. В чл. 364 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Представляващият Висшия съдебен съвет, председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор, главният инспектор и директорът на Националния институт на правосъдието участват при обсъждането на бюджета на съдебната власт в комисиите на Народното събрание.“

2. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 98. В чл. 378, ал. 2 думите „Министерството на правосъдието и Министерството на финансите“ се заменят с „Министерството на правосъдието, Министерството на финансите и Комисията за противодействие на корупцията“.

§ 99. В чл. 385, ал. 2 след думите „по ал. 1“ се добавя „и по чл. 386, ал. 5“.

§ 100. В чл. 386 се правят следните изменения допълнения:

1. В ал. 1 след думата „съюз“ се добавя „и с трети държави, с които Република България има сключени двустранни договори“.

2. В ал. 3 думите „създава и поддържа информационна система "Централна база данни „Съдимост“ се заменят с „поддържа и използва Европейската информационна система за съдимост.“

3. Създават се нови ал. 4 и 5:

„(4) Министерството на правосъдието създава и поддържа Централизирана автоматизирана информационна система „Съдебен статус“ с централна база данни, която се използва от бюрата за съдимост при районните съдилища и от Централното бюро съдимост при Министерството на правосъдието.

(5) За осъществяване на задълженията по ал. 1 и 4 Министерството на регионалното развитие и благоустройството осигурява отдалечен достъп в реално време на Министерството на правосъдието до Националната база данни „Население“.“

4. Досегашната ал. 4 става ал. 6 и в нея думите „условията за изграждане на информационната система „Централна база данни „Съдимост“, поддържането и функционирането ѝ“ се заменят с „поддържането и функционирането на Централизираната автоматизирана информационна система „Съдебен статус“.

5. Досегашната ал. 5 става ал. 7.

§ 101. В чл. 391 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3:

а) създава се нова т. 2:

„2. осъществява охраната при провеждане на изпити, конкурси или избори, организирани от Министерството на правосъдието или Висшия съдебен съвет;“

б) точки 2-11 стават съответно т. 3-12.

2. Създават се ал. 9 и 10:

„(9) Редът за охраната на мероприятията по ал. 3, т. 2, организирани от Висшия съдебен съвет, се определя в писмено споразумение между Висшия съдебен съвет и Главна дирекция „Охрана“.

(10) Разходите за осъществяване на охраната по ал. 3, т. 2 са за сметка на бюджета на институцията, организираща мероприятиято.“

§ 102. В чл. 398, ал. 2 думите „Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура“ се заменят с „Върховната прокуратура“.

§ 103. В чл. 408а, ал. 2 думите „или 4“ се заличават.

§ 104. В § 1 от допълнителната разпоредба т. 9 се отменя.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 105. Стажът и рангът, придобит във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура, се зачита за стаж и ранг на прокурор във Върховната прокуратура.

§ 106. Насрочените до влизането в сила на закона конкурси за съдии, прокурори и следователи се провеждат по досегашния ред.

§ 107. (1) Неприклучените до влизането в сила на този закон процедури за атестиране се приключват по досегашния ред.

(2) Проведените до влизането в сила на този закон процедури по атестиране и приетите атестации запазват действието си.

§ 108. Стажант-юристите, които до влизане на закона в сила са получили три пъти оценка "неиздържал" на изпита за придобиване на юридическа правоспособност, може да се явят на още един изпит след допълнителен двумесечен стаж по реда на чл. 297, ал. 2, т. 1.

§ 109. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се приемат или привеждат в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

(2) До приемането на подзаконовите нормативни актове по ал. 1 или до привеждането им в съответствие с този закон се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

(3) Подзаконовите нормативни актове, приети по прилагането и въз основа на отменените чл. 360и и 360к и отменения чл. 102г от Гражданския процесуален кодекс, се прилагат до приемането подзаконовите нормативни актове по ал. 1, доколкото не противоречат на този закон.

(4) Разпоредбите на правилниците по чл. 342, отнасящи се до воденето на дела на хартиен носител, се прилагат до приемането на подзаконовите нормативни актове по ал. 1, доколкото не противоречат на този закон.

§ 110. (1) Образуваните до 30 юни 2021 г. първоинстанционни съдебни дела се приключват на хартиен носител във всички инстанции.

(2) По делата по ал. 1 може да се извършват процесуални действия в електронна форма от участниците в производствата. Актовете и удостоверителните изявления на органите на съдебната власт могат да се издават в електронна форма, когато Висшият съдебен съвет е осигурил технологична възможност за това. Всички постъпили или създадени електронни документи се възпроизвеждат по реда на чл. 360з, ал. 9, изречение първо и се прилагат по делото заедно с резултата от проверката на квалифицираните електронни подписи.

(3) Когато орган на съдебната власт е снел електронен образ на висящи или приключени дела по ал. 1, съответният орган може да предоставя достъп до тях само за справочни цели.

§ 111. (1) Образуваните първоинстанционни съдебни дела в периода от 1 юли 2021 г. до 1 януари 2026 г. може да се водят едновременно в електронна форма и на хартиен носител до приключването им във всички съдебни инстанции.

(2) Когато делата по ал. 1 се водят и на хартиен носител, всички подадени по електронен път документи и издадени актове и изявления на органите на съдебната власт в електронна форма се възпроизвеждат и заверяват на хартиен носител по реда и със значението по 360з, ал. 9, изречение първо и се прилагат към делото. По тези дела всички подадени документи и издадени актове и изявления на органите на съдебната власт на хартиен носител се възпроизвеждат в електронна форма по реда на чл. 360ж, ал. 1 и се прилагат към електронното дело.

(3) Изявления и процесуални действия на участниците в производството, извършени или удостоверени в електронна форма, се възпроизвеждат като копия по делото на хартиен носител. Изявления и процесуални действия на участниците в производството, извършени или удостоверени на хартиен носител, се възпроизвеждат в електронна форма.

(4) Органите на съдебната власт осигуряват пълното и точно съответствие между делото на хартиен носител и електронното дело чрез използваните информационни системи.

(5) Висшият съдебен съвет осигурява нужните технически условия за изпълнение от съдилищата на задължението по чл. 360з, ал. 9, изречение първо за достъпа до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им, в срок до 1 декември 2025 г.

(6) Висшият съдебен съвет осигурява свързаност между Единната информационна система на съдилищата и Единната деловодна информационна система в срок до 1 септември 2025 г.

§ 112. Извършените до влизането в сила на този закон процесуални действия и изявления от участниците в съдебното производство и извършените процесуални действия и издадените актове от органите на съдебната власт в електронна форма или на хартиен носител са валидни.

§ 113. В Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г.) в § 78, ал. 1 от преходните и заключителните

разпоредби след думите „внедри система“ се добавя „съгласувано с министъра на правосъдието и министъра на електронното управление“.

§ 114. В Административнопроцесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 30 от 2006 г.; изм., бр. 59 и 64 от 2007 г., бр. 94 от 2008 г., бр. 35 от 2009 г., бр. 100 от 2010 г., бр. 39 от 2011 г., бр. 77 от 2012 г., бр. 104 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 74 от 2016 г., бр. 13, 58, 63, 85 и 103 от 2017 г., бр. 42 и 77 от 2018 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 36 от 2019 г.; изм., бр. 94 от 2019 г. и бр. 44 и 98 от 2020 г.; изм., бр. 9 и 15 от 2021 г.; бр. 102 от 2022 г. и изм. и доп. бр. 80 и 102 от 2023 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 18а, ал. 5 думите „Закона за съдебната власт“ се заменят с „чл. 38, ал. 2 и 4 от Гражданския процесуален кодекс“.

2. В чл. 137, ал. 2 думите „чл. 360е, ал. 1, т. 7 от Закона за съдебната власт“ се заменят с „чл. 38, ал. 2 и 4 от Гражданския процесуален кодекс“.

§ 115. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. – бр. 63 от 2008 г.; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8, 13, 63, 86, 96 и 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38, 83, 98 и 100 от 2019 г., бр. 68 и 98 от 2020 г., бр. 9 и 15 от 2021 г., бр. 15, 62 и 102 от 2022 г., бр. 11, 66, 80, 85 и 102 от 2023 г., бр. 39 от 2024 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 2024 г. – бр. 57 от 2024 г.; изм., бр. 67 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 38:

а) в ал. 2 т. 2 се изменя така:

„2. квалифицирана услуга за електронна препоръчана поща, включена в списъка по чл. 360е, ал. 1, т. 10 от Закона за съдебната власт;“

б) точка 3 се отменя;

в) създава се нова ал. 3:

„(3) Когато не е избрана възможност за връчване по ал. 2, но страната е посочила адрес в системата за сигурно електронно връчване по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление, връчването се извършва на него.“;

г) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея след думите „ал. 2“ се добавя „и 3“;

д) досегашната ал. 4 се отменя;

е) в ал. 5 думите „ал. 1 – 3“ се заменят с „ал. 1 – 4“;

ж) в ал. 7 думите „по ал. 2, т. 3“ се заменят с „по ал. 3“ и думата „орган“ се заменя с „администрация на орган“.

2. В чл. 38а:

а) в заглавието думите „Задължение за“ се заличават;

б) създава се нова ал. 2:

„(2) Съгласието за връчване на електронен адрес може да бъде заявено:

1. предварително по конкретно дело;

2. с изрично последващо потвърждаване на връчването; или

3. общо за всички бъдещи дела чрез заявление до регистъра по чл. 360е, ал. 1, т. 11 от Закона за съдебната власт.“;

в) досегашната ал. 2 става ал. 3 и се изменя така:

„(3) Когато в изявление до съда лице посочи свой електронен адрес, се смята, че то се съгласява да приема електронни изявления и електронни документи от съда на този адрес в производството пред всички инстанции, освен ако изрично е заявило друго.“;

г) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея се създава изречение второ: „Връчването се извършва чрез единния портал за електронно правосъдие, освен ако лицето изрично е заявило друг електронен адрес за връчване по делото.“;

д) досегашната ал. 4 става ал. 5, в нея думите „ал. 2 и 3“ се заменят с „ал. 2 – 4“ и се създава изречение второ: „Правилото на чл. 43а, ал. 1, изречение второ не се прилага, ако срокът изтича след оттеглянето.“;

е) създава се ал. 5:

„(5) Лицата по чл. 50, ал. 5, чл. 51 и чл. 52, ал. 2 са длъжни да заявят електронния си адрес за връчване по чл. 38, ал. 2 в регистъра по чл. 360е, ал. 1, т. 11 от Закона за съдебната власт. В случай че такъв адрес не е вписан, по искане на съда на база на уникалния идентификатор на лицето се създава служебно профил в единния портал за електронно правосъдие, който се вписва в регистъра, за което лицето се известява на вписаните в съответните регистри адреси за упражняване на дейността, телефони и електронни адреси. Съобщенията по делото се връчват чрез този профил по реда на чл. 43а, ал. 1.“

3. Член 41 се изменя така:

„Задължение за уведомяване

Чл. 41. (1) Страната – физическо лице, която отсъства повече от един месец от адреса, който е съобщила по делото или на който веднъж ѝ е връчено съобщение, е длъжна да уведоми съда за новия си адрес, ако не го е заявила като настоящ адрес пред българските органи за гражданска регистрация. Такова задължение има страната и при промяна на посочения електронен адрес за връчване. Същото задължение имат и законният представител, попечителят и пълномощникът на страната.

(2) При неизпълнение на задълженията по ал. 1, всички съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени. За тези последици страната трябва да бъде предупредена от съда най-късно при връчване на първото съобщение. Когато страната е посочила неверен или несъществуващ адрес, всички съобщения се прилагат към делото.“

4. Член 41а се отменя.

5. В чл. 42, ал. 3 думите „електронен адрес за връчване, телекс, факс или с телеграма“ се заменят с „телекс или факс“.

6. Създава се чл. 43а:

„Момент на електронното връчване

Чл. 43а. (1) Когато връчването се извършва по чл. 38, ал. 2 и 3, съобщението се смята за връчено в деня на изтеглянето му от адресата. В случай че съобщението не бъде изтеглено в едноседмичен срок от неговото изпращане, то се смята за връчено в първия ден след изтичането на този срок. Ако съобщението не е постъпило или е постъпило в по-късен момент, срокът по чл. 64, ал. 2 започва да тече от момента, в който адресатът е могъл да узнае за връчването.

(2) Когато връчването се извършва по чл. 38, ал. 4 и 6, съобщението се смята за връчено в деня, в който адресатът е потвърдил получаването му. В случай че получаването не е потвърдено в едноседмичен срок от неговото изпращане, съобщението се връчва по общия ред.“

7. Създава се чл. 43б:

„Период на отсъствие

Чл. 43б. (1) Физическите лица, регистрирани в портала по чл. 38, ал. 2, т. 1, могат да заявят по електронен път, че ще отсъстват и не приемат съобщения чрез този портал през определени периоди, които общо не могат да бъдат по-дълги от 40 дни в рамките на една календарна година.

(2) По реда на ал. 1 лицата могат да заявят и периоди на отсъствие поради временна неработоспособност, удостоверена със съответния документ.

(3) Заявеното отсъствие по ал. 1 не засяга действието на връчването на съобщения, изпратени преди постъпване на заявлението за отсъствие. По отношение на съобщения,

изпратени след постъпване на заявлението, както и в случаите по ал. 2 срокът по чл. 43а, ал. 1, изречение второ не тече през периода на отсъствие.“

8. В чл. 44:

а) в ал. 2 думите „по телефона или“ и думите „връчването с телеграма - с известие за доставянето ѝ,“ се заличават;

б) в ал. 3:

аа) създава се нова т. 3:

„3. електронен запис за изтеглянето, съхранен в системата за сигурно електронно връчване – при връчване по чл. 38, ал. 3;“

бб) Досегашната т. 3 става т. 4 и в нея думите „ал. 3“ се заменят с „ал. 4“;

в) в ал. 4 думите „известие за доставка на телеграма,“ се заличават;

г) създават се ал. 5 и 6:

„(5) Разписката по ал. 1 за връчване от съдебен служител се съставя от него в електронна форма с квалифициран електронен подпис, а когато носи подпис на получател – на хартиен носител.

(6) При връчване по телефона съдебният служител отразява в електронна форма с квалифициран електронен подпис датата, часа, номера, начина, по който се е уверил с кого разговаря, и какво е съобщил или поканил. Когато текстът на съобщението с приложенията не може да бъде прочетен по телефона, служителят поканва адресата да посочи електронен адрес за връчване или да се яви в канцеларията на съда в двуседмичен срок, за да ги получи. Съобщението се смята за връчено с изтичането на срока. Когато адресатът не желае да изслуша съобщението или поканата, служителят удостоверява отказа и съобщението се смята за връчено след изтичане на двуседмичен срок.“

9. В чл. 47:

а) в ал. 1 думите „в продължение на“ се заменят с „повече от“;

б) в ал. 3 се създава изречение четвърто: „Съдът служебно проверява наличието на електронен адрес за връчване по чл. 38, ал. 2, т. 1 и ал. 3 и разпорежда връчване чрез тях.“

10. В чл. 50:

а) алинея 2 се отменя;

б) алинеи 4 и 5 се изменят така:

„(4) Когато лицето е напуснало адреса си и в регистъра не е вписан новият му адрес, или връчителят не намери достъп до канцеларията или не намери някой, който е съгласен да получи съобщението, той поставя уведомления на местата по чл. 47, ал. 1. Всички следващи съобщения се прилагат към делото и се смятат за връчени.

(5) Връчването на институции по чл. 2, 3 и 3а от Закона за кредитните институции, на застрахователни, презастрахователни и пенсионноосигурителни дружества и на търговци, които извършват събиране на вземания срещу потребители, доставка или разпределение на енергия, газ или предоставят пощенски, образователни, здравни, удостоверителни по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 910/2014“, електронни съобщителни или водоснабдителни и канализационни услуги, когато тези лица са регистрирани или имат клон в Република България, се извършва само по реда на чл. 38, ал. 2 на посочен от тях електронен адрес.“

11. В чл. 52:

а) в заглавието думите „и общини“ се заменят с „общини и лица, осъществяващи публични функции“;

б) в ал. 2 след думата „учреждения“ съюзът „и“ се заменя със запетая и след думата „общините“ се добавя „на нотариусите, частните съдебни изпълнители, синдиките, вещите лица, включени в списъците по Закона за съдебната власт, Гаранционния фонд по чл. 518

от Кодекса за застраховането, Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и съсловните организации, чието устройство е уредено в закон“.

12. Наименованието на глава единадесета „а“ се изменя така: „Процесуални действия в електронна форма и с електронни средства“.

13. В чл. 102а:

а) заглавието се изменя така: „Процесуални действия на съда“;

б) алинеи 1 и 2 се изменят така:

„(1) Съдът издава актове и удостоверителни изявления в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт, освен ако в този кодекс е предвидено да се издават на хартиен носител.

(2) Съдът може да извършва всички други предвидени в закона процесуални действия с помощта на електронни средства при условията на Закона за съдебната власт, освен ако според този кодекс те трябва да се извършат устно или в присъствието на определени лица и за тях не са приложими правилата за видеоконференция.“;

в) алинеи 3 и 4 се отменят.

14. Членове 102б, 102в, 102г и 102д се отменят.

15. Член 102е се изменя така:

„Процесуални действия в електронна форма на участниците в съдебните производства

Чл. 102е. Участниците в съдебните производства могат да извършват процесуални действия в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт.“

16. Член 102ж се отменя.

17. В чл. 102з:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) Когато електронното изявление до съда се подава от пълномощник, към изявлението се представя:

1. пълномощно, подписано от упълномощителя с квалифициран електронен подпис и с удостоверяване на времето на подписване с електронен времеви печат; или

2. електронен образ на пълномощно на хартиен носител, заверен от пълномощника с квалифициран електронен подпис; в този случай при оспорване от страна или при поискване от съда лицето следва да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него; или

3. данни за овластяването в регистъра по чл. 29 от Закона за електронната идентификация.“;

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Към електронни изявления преписи за страните не се представят. Когато законът предвижда те да бъдат изпратени на участници в производството, за които не е приложимо електронно връчване, съдът ги възпроизвежда заедно с приложенията в необходимия брой преписи на хартиен носител. За възпроизвеждането страната, извършила действието в електронна форма, заплаща предварително такса като за фотокопие, определена с тарифата по чл. 73, ал. 3, освен в случаите по чл. 83.“

18. В чл. 127:

а) в ал. 1 т. 2 се изменя така:

„2. името и адреса на ищеца и ответника, на техните законни представители или пълномощници, ако имат такива, както и единния граждански номер на ищеца;“

б) създава се ал. 5:

„(5) Ищецът посочва електронни адреси за връчване при условията на чл. 38 и 38а и номера на телефон, факс и телекс на страните, техните законни представители и пълномощници.“

19. Член 183 се изменя така:

„Представяне на документи на хартиен носител

Чл. 183. Когато по делото се прилага документ, той може да бъде представен и в заверен от страната препис или като електронен образ, заверен от страната с квалифициран електронен подпис. В такъв случай при поискване тя е длъжна да представи оригинала на документа или официално заверен препис от него. Ако не стори това, представеният препис, съответно образ се изключва от доказателствата по делото.“

20. В чл. 234, ал. 1 след думата „протокол“ се добавя „на хартиен носител“.

21. В чл. 286, ал. 2 накрая се добавя: „пред Върховния касационен съд“.

§ 116. В Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г., бр. 9, 16 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 85 от 2021 г., бр. 32 и 62 от 2022 г., изм. и доп. бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г. и бр. 18, 36 и 39 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 33:

а) алинея 7 се изменя така:

„(7) Съдебните актове се изготвят при условията на Закона за съдебната власт.“;

б) ал. 8:

аа) в изречение първо съюзът „и“ се заличава;

бб) изречение второ се заличава.

2. Член 247а се отменя.

3. В чл. 310, ал. 1 думите „се изготвя в единната информационна система на съдилищата и“ и “с квалифициран електронен подпис“ се заличават.

4. В чл. 311 ал. 2 се изменя така:

„(2) Протоколът за съдебното заседание се изготвя в електронна форма при условията на Закона за съдебната власт, като се подписва от председателя и от съдебния секретар. Когато следва да бъдат положени подписи на страни, протоколът се изготвя на хартиен носител.“

5. В чл. 320:

а) в ал. 1 след думите „по електронен път“ се добавя „при условията на Закона за съдебната власт“;

б) в ал. 3 думите „а ако са подадени по електронен път, се подписват с квалифициран електронен подпис“ се заличават;

в) в ал. 6 думите „подписано с квалифициран електронен подпис“ се заменят с „при условията на Закона за съдебната власт“.

6. В § 1, ал. 6 от допълнителните разпоредби след думите „квалифицирана електронна поща“ се добавя „профил в системата за сигурно електронно връчване по чл. 26, ал. 2 от Закона за електронното управление“.

7. В чл. 55, ал. 1, чл. 75, ал. 1, чл. 79, чл. 82, ал. 1, чл. 87, ал. 1, чл. 90, ал. 1, чл. 99, ал. 1 и чл. 149, ал. 3, чл. 213, ал. 7, чл. 322 и чл. 350, ал. 3 думите „подписани с квалифициран електронен подпис“, съответно „подписана с квалифициран електронен подпис“ и „подписано с квалифициран електронен подпис“ се заменят с „при условията на Закона за съдебната власт“.

§ 117. В Закона за държавния печат и националното знаме на Република България (обн., ДВ, бр. 47 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 33 и 69 от 1999 г., бр. 95 от 2005 г., бр. 24 от 2006 г., бр. 92 от 2011 г. и бр. 108 от 2018 г.) в чл. 13 ал. 1 се изменя така:

„(1) В Министерството на правосъдието в електронна форма се води регистър, в който се вписват по реда на постъпването им всички актове, върху които е положен държавният печат. Регистърът съдържа следните данни:

1. пореден номер;
2. дата на вписване;
3. акт, подлежащ на вписване;
4. вид на акта;
5. брой заверени преписи.“

§ 118. Параграф 117 влиза в сила 6 месеца след обнародването на закона в „Държавен вестник“.